

Verslag van de online vergadering van Commissiewerkgroep Persistente Organische Contaminanten (POP's)

Datum : 11 oktober 2021
Commissie : DG SANTE
Ned. Deelgatie : Nikki Emmerik (VWS)
Polly Boon (RIVM; verslag)
Martien Spanjer (NVWA; verslag punt 4)

Directie Voeding,
Gezondheidsbescherming
en Preventie

Regulier Overleg Warenwet

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag

T 070 340 79 11
F 070 340 55 54
www.rijksoverheid.nl

Dossierhouder
Nikki Emmerik
ne.emmerik@minvws.nl
T 070 340 xxxx

Ons kenmerk
Verslag CWG
Persistente Organische
Contaminanten (POPs) d.d.
11 oktober 2021

Secretariaat ROW
[_dienstpostbusROW-
EU@minvws.nl](mailto:_dienstpostbusROW-EU@minvws.nl)
www.row-minvws.nl

1. Draft Commission Regulation amending Regulation (EU) No 1881/2006 as regards maximum levels of mercury in fish and salt (SANTE 2021 10382 Rev.2).

Dit agendapunt valt binnen de scope van de Commissiewerkgroep (CWG) Industriële en Milieucontaminanten in Voedsel. In voorbereiding van de SCoPAFF op 30 november 2021 wordt dit punt, bij uitzondering, besproken in de CWG POP's in Voedsel.

De Commissie (Cie) heeft in een vorige CWG voorgesteld om voor een aantal vissoorten de maximum limiet (ML) voor methylkwik (MeHg) te verhogen van 0,5 naar 1,0 mg/kg. Op basis van de beschikbare concentratiegegevens uit de EFSA-database blijkt dat deze toename niet is gerechtvaardigd voor drie vissoorten: 'Greater Amberjack', 'King Mackerel' en 'Tusk'. De Cie stelt daarom voor om voor deze vissoorten de ML te handhaven op 0,5 mg/kg. Deze vissoorten zullen opgenomen worden in de Aanbeveling voor monitoring, die momenteel wordt herzien, om te kijken of een toekomstige aanpassing van de ML nodig is. De Aanbeveling voor monitoring zal tijdens de volgende CWG Industriële en Milieucontaminanten in Voedsel worden besproken.

Voor zout en visproducten die lang houdbaar zijn, zoals gezouten vis, zal een transitieperiode van 6 maanden gelden.

De ML-voorstellen en de tekst voor de Verordening zullen ter stemming worden gebracht in de SCoPAFF op 30 november.

2. Per- and polyfluoroalkyl substances (PFAS) in food:

- **Draft Commission Regulation amending Regulation (EC) No 1881/2006 as regards maximum levels of perfluoroalkyl substances in certain foodstuffs (SANTE 11183 2018 Rev.1).**

De Cie heeft op basis van meetgegevens van de vier PFAS's (PFOA, PFOS, PFNA en PFHxS) uit de EFSA-database, waarvoor EFSA een gezondheidkundige grenswaarde heeft afgeleid, een voorstel gedaan voor ML's in de productgroepen 'eggs', 'fishery products and bivalve molluscs', 'meat and edible offal', en 'liquid milk'. De lidstaten (LS's) is gevraagd hierop te reageren.

Een LS vraagt of de ML's voor PFOS geldt voor de lineaire of vertakte ('branched') stereo-isomeer van PFOS. De Cie geeft aan dat er momenteel geen onderscheid gemaakt kan worden tussen deze twee vormen en dat de ML's gelden voor de som ervan. Aangezien dit mogelijk ook van belang is voor andere PFAS's, zal de Cie een voetnoot hierover opnemen in de Verordening.

De Cie geeft aan dat monsters die aangemerkt zijn als 'verdacht' in de EFSA-database niet zijn meegenomen bij het bepalen van de ML's. Verder zullen dit soort monsters in de bovenste 5% van de concentratieverdeling voorkomen en dus geen effect hebben op de ML's (ligt op de P95). De Cie benadrukt dat het belangrijk is dat in de data aangeleverd aan EFSA wordt aangegeven welke concentraties gemeten zijn in verdachte monsters.

Een aantal LS's heeft vragen bij het vaststellen van ML's voor individuele PFAS's én voor de som van PFAS's. De Cie geeft aan dat als alleen ML's vastgesteld

worden voor de som het mogelijk is dat monsters met een hoge concentratie van maar één PFAS niet worden geïdentificeerd. Door ML's voor de individuele PFAS's en de som zal de inname van PFAS's effectiever kunnen worden verlaagd. Alle voorgestelde ML's zijn vastgesteld op basis van ALARA. Verder stelt de Cie dat het zeer waarschijnlijk is dat de mate waarin PFAS's een effect zullen hebben op de gezondheid verschilt. Op dit moment ontbreekt informatie hierover. Echter in de toekomst kan dit wel degelijk relevant worden. Het is daarom goed om op de aandacht op vier PFAS's te richten en ondertussen analysemethoden te ontwikkelen om ook andere PFAS's te meten.

De ML's voorgesteld door de Cie zijn gebaseerd op 'lower bound' concentraties, waarbij concentraties lager dan de kwantificatielimiet (LOQ) op 0 µg/kg zijn gezet. De Cie zal dit vermelden in een voetnoot in de Annex van de Verordening en in de tekst waarom deze concentraties zijn gebruikt en niet de 'upper bound' concentraties, waarbij concentraties lager dan de LOQ gelijk worden gesteld aan de LOQ.

Nederland en een aantal andere LS's geven aan dat de grote verschillen in ML's tussen voedselcategorieën mogelijk moeilijk uit te leggen zijn aan de consument. De Cie erkent dit, maar geeft aan dat dit het gevolg is van toepassing van het ALARA principe. Er wordt gesuggereerd om mogelijk hogere ML's vast te stellen voor dieren die in de open lucht worden gehouden (zogenaamde 'free range'). De Cie stelt voor om te kijken of dit ook genoemd wordt door de stakeholders en of op basis daarvan de ML's voor 'meat and offal' mogelijk nader moeten worden gespecificeerd.

Voor wat betreft de overgangperiode stelt de Cie voor om de standaard overgangperiode op te nemen in de Verordening en deze niet in te korten tot zes maanden. Producten mogen dus tot het einde van hun houdbaarheidsdatum worden verkocht.

De voorgestelde ML's worden vervolgens per voedselgroep besproken:

1. 'Fish meat': Voor deze voedselcategorie stelt de Cie drie ML's voor: een hoge, midden en lage ML voor verschillende vissoorten. De discussie gaat vooral over de hoogte van de ML's en in welke categorie (lage, midden en hoge ML-groep) een bepaalde vissoort thuishoort. Er zijn geen ML's voorgesteld voor voedsel bestemd voor baby's en jonge kinderen dat vis bevat. De Cie stelt voor om de ML's hiervoor gelijk te stellen aan de laagste ML's voor 'fish meat'.
2. 'Crustaceans and bivalve molluscs': Een LS vraagt om aparte, lagere ML's voor mossels. Echter, de P95 concentratie voor mossels is gelijk aan 0 µg/kg. De Cie stelt voor de huidige ML's te handhaven en zodra er meer data beschikbaar zijn deze ML's te evalueren.
3. 'Meat of bovine animals, sheep, pig and poultry': Een LS vraagt of het niet beter is ML's vast te stellen per diersoort, gezien de lagere PFAS-concentraties in varken en gevogelte, vergeleken met rund. De Cie geeft aan dat zo'n onderscheid op basis van de data niet mogelijk is. Mochten toekomstige monitoring data dit wel mogelijk maken, dan kunnen de ML's mogelijk worden aangescherpt. Verder staat het LS's vrij om hun monitoring te focussen op rund, en minder op varken en/of gevogelte. Nederland merkt op dat de voorgestelde ML voor PFOA veel hoger is dan voor de andere drie PFAS's: 0,8 vs. 0,1 µg/kg. De Cie antwoordt dat op basis van de beschikbare gegevens de PFOA- en PFOS-concentraties niet gecorreleerd lijken en dat de monsters niet gelabeld waren als verdacht. Verder merkt Nederland op dat een ML van 0,1 µg/kg voor PFOS erg laag is, gezien de data en LOQ's in de EFSA-database. De Cie geeft aan dat volgens het EURL deze ML haalbaar is. Verder bevat de EFSA-database ook veel oude data en zijn veel labs nu in staat te meten met lagere LOQ's.
4. 'Offal of bovine animals, sheep, pig and poultry' en 'Offal of game animals': Een LS stelt om deze categorieën samen te voegen. Dit zou echter betekenen dat een hoog percentage van de 'Offal of game animals' boven de ML's zal liggen. Verder betekent dit dat de ML's voor 'Offal' voor PFOA, PFNA en PFHxS lager zullen zijn dan in 'meat of game animals'. Dezelfde LS vraagt ook om ML's voor bewerkte leverproducten. De Cie vindt dit nog te vroeg, omdat onduidelijk wat het effect van bewerking is op PFAS-concentraties. De Cie heeft daarom in de Aanbeveling van monitoring een verzoek opgenomen voor data van bewerkte producten.

5. 'Meat of game animals': De ML's voor 'game animals' zijn erg hoog. Dit komt omdat deze dieren vaak ouder zijn dan landbouwhuisdieren en zij voedsel consumeren dat mogelijk meer gecontamineerd is. Een LS stelt voor om alleen ML's vast te stellen voor 'boar', omdat alleen voor dit dier voldoende PFAS-concentraties in de EFSA-database aanwezig zijn. De Cie geeft echter aan dat de andere 'game animals' ook zeer waarschijnlijk verhoogde PFAS-concentraties hebben. Voor een onderscheid tussen in het wild levende 'game animals' en farmed 'game animals' is onvoldoende data beschikbaar in de EFSA-database.
6. 'Milk': de voorgestelde ML's voor deze voedselcategorie zijn op basis van het commentaar van de LS's verwijderd en de monitoring van melk is opgenomen in de Aanbeveling voor monitoring. De redenen zijn zeer lage ML's en de haalbaarheid om deze te kunnen meten, en de verwachte, lage bijdrage van melk aan de blootstelling.

De Cie zal de discussie rond de ML's verwerken in een nieuw ML-voorstel en deze rondsturen aan de stakeholders voor commentaar. Resultaat van deze consultatie zal tijdens de volgende CWG worden besproken, inclusief evt. aanvullend commentaar van de LS's. LS's geven het belang aan om de discussie rond de ML's (en de Aanbeveling van monitoring) zo spoedig mogelijk af te ronden gezien de gezondheidszorgen rond PFAS. De Cie ondersteunt dit.

- **Discussion paper on a possible monitoring Recommendation for PFAS in food**

Op basis van het commentaar van de LS's dat voor de vergadering is ingestuurd heeft de Cie de Aanbeveling voor monitoring aangepast. De Aanbeveling van monitoring heeft als focus het monitoren van voedsel. Diervoeder is daarom verwijderd uit de titel. De Cie geeft aan dat voor het monitoren van diervoeder eerst onderzoek nodig is om vast te stellen welke diervoedercategorieën relevant zijn voor bemonstering. Verder hebben veel labs onvoldoende capaciteit om diervoeder te meten en zou dat ten koste kunnen gaan van het meten van voedsel. Echter, er zijn labs die diervoeder analyseren en hoge concentraties in diervoeder kunnen leiden tot hoge PFAS-concentraties in voedselproducten van dierlijke oorsprong. Een aanbeveling om diervoeder te monitoren zou deze labs kunnen helpen om ondersteuning te krijgen om deze metingen te blijven doen. De Cie stelt daarom voor om diervoeder te noemen, zodat labs met voldoende capaciteit worden ondersteund om diervoeder te (blijven) meten.

De Cie heeft een aantal bewerkte producten opgenomen in de Aanbeveling om gegevens te verzamelen over het effect van bewerking op PFAS-concentraties. Ook niet-alcoholische dranken, wijn, bier, granen en noten zijn toegevoegd. Een LS merkt op dat aardappelen kunnen worden geconsumeerd met en zonder schil. De Cie geeft aan dat zowel geschilde als ongeschilde aardappelen kunnen worden bemonsterd, maar dat in het geval van ongeschilde aardappelen dit duidelijk moet worden aangegeven. Verder moet het eetbare deel van producten worden geanalyseerd en fruit, groente en zetmeelhoudende wortels en knollen worden gewassen voor analyse. Voedsel bestemd voor baby's en jonge kinderen moet worden geanalyseerd zoals het verkocht wordt. Verder wordt gevraagd om de belangrijkste ingrediënten van dit voedsel (melk, sojabonen, vis, vlees, granen, groente en fruit) te rapporteren.

De lijst met aanbevolen PFAS's is uitgebreid met F53B, GenX, ADONA, Capstone A en Capstone B. Ook benadrukt de Aanbeveling voor monitoring een duidelijke specificering van de bemonsteringslocaties van de gemeten monsters, met name indien afkomstig van verdachte locaties (zogenaamde 'hotspots') en productietype ('wild/gathered/hunted vs. farmed, non organic/organic/free range/outdoor vs. indoor).

De Aanbeveling voor monitoring omvat de periode 2022 t/m 2025. LS's zijn echter vrij om ook al in 2021 monsters te nemen.

Veel LS's geven aan dat de voorgestelde LOQ's (te) laag zijn en dat guidance gewenst is vanuit het EURL over hoe deze lage LOQ's te behalen zijn. De Cie geeft aan zich bewust te zijn van deze lage LOQ's. Echter, het EURL heeft aangegeven dat deze LOQ's haalbaar zijn. Daarnaast moeten de LOQ's de LS's stimuleren om zo gevoelig mogelijk te gaan meten, gezien de verwachte lage concentraties waarin PFAS in voedsel aanwezig zal zijn en de lage gezondheidskundige grenswaarde. Het EURL zal eind 2021 met een eerste versie van de guidance voor het meten van PFAS's komen.

De Aanbeveling voor monitoring bevat ook Indicatieve Limieten (IL's) voor melk, fruit, groente, zetmeelrijke wortels en knollen, en voedsel voor baby's en jonge kinderen. Deze limieten zijn bedoeld als waarschuwing voor wanneer concentraties hierboven uitkomen en (mogelijk) verder onderzoek nodig is om de bron van contaminatie te achterhalen. Een aantal LS's geven aan dat de IL's te laag zijn, waardoor het lastig zal zijn om onderscheid te maken tussen achtergrondconcentraties en contaminatie. De Cie geeft aan dat de IL's gelijk zijn aan de P95-concentraties in de EFSA-database. Een andere LS merkt op dat de IL's maar net hoger zijn dan de voorgestelde LOQ's, waardoor al snel onderzoek naar de bron zal moeten worden uitgevoerd wanneer PFAS wordt aangetoond. De Cie geeft aan dat niet elke overschrijding tot een onderzoek hoeft te leiden, maar wel als de overschrijding vaker wordt geconstateerd. Op basis van de discussie stelt de Cie voor om de IL's iets te verhogen om tegemoet te komen aan de discussiepunten. Voor melk zijn de IL's gelijk aan de voorgestelde ML's.

De Cie zal de Aanbeveling van monitoring aanpassen en ook dit document rondsturen aan de stakeholders voor commentaar. Resultaat van deze consultatie zal tijdens de volgende CWG worden besproken, inclusief evt. aanvullend commentaar van de LS's.

3. Dioxins and PCBs – final discussion on maximum levels for certain commodities

In de vorige CWG op 31 mei 2021 heeft de Cie een aanpassing van de ML's voor dioxinen en dioxinen + DL-PCB's in verschillende typen vlees, melk en eieren gepresenteerd. Zoals besproken tijdens dat overleg stelt de Cie voor om de ML's voor krab ('crustaceans') te laten gelden voor al het witvlees in de 'appendages and abdomen' van deze dieren via het weglaten van een voetnoot ('In case of crabs and crab-like crustaceans (Brachyura and Anomura) it applies to muscle meat from appendages').

De Cie zal het nieuwe voorstel delen met de relevante stakeholders. Het voorstel komt weer terug voor discussie in de CWG nadat input is ontvangen.

4. Discussion on draft Commission Implementing Regulation on uniform practical arrangements for the performance of official controls as regards contaminants in food, on specific additional content of multi-annual national control plans and specific additional arrangements for their preparation. Information on the related Commission Delegated Regulation.

De Cie heeft de opmerkingen die in de vorige vergadering door de LS zijn genoemd verwerkt, danwel toegelicht in het Guidance document voor Regulation (EU) 11186-2018. Gevraagd naar de beloofde templates meldde de Cie dat die worden toegestuurd zodra die beschikbaar zijn. Dan waren er nog een paar vragen over enkele percentages en over de monster aantallen bij import. Van dat laatste had de Commissie vastgesteld dat die niet strijdig zijn met de al bestaande import bepalingen, zodat gegarandeerd is dat er voldoende volume binnen komt om in alle categorieën de gewenste aantallen monsters te kunnen nemen. Eén LS vreesde voor een enorm aantal te nemen monsters van samengestelde producten. Dat is een categorie met weliswaar een laag percentage, maar daarvan kan het aantal te bemonsteren producten bij een groot volume behoorlijk oplopen. De Cie antwoordde hierop dat voor deze categorie geen verplicht percentage is opgegeven, maar de LS's dit aantal kunnen bepalen op basis van productie volume en de ingeschatte risico's voor de voedselveiligheid. In het omgekeerde geval voor dioxinen wees een LS juist op de moeilijkheid om te voldoen aan het minimum aantal monsters voor onderzoek op dioxines. Hiervoor verwees de Cie naar de in Annex IV opgenomen derogatie voor dioxines.

NL vroeg nogmaals aan de Cie of het bemonsteringspercentage voor producten van dierlijke oorsprong wordt gecorrigeerd op basis van productie gegevens die na de Brexit zijn verzameld. NL benadrukte daarbij dat wanneer dat niet het geval is, dit zal leiden tot een forse stijging van het aantal (verplichte) monsternames en bijbehorende kosten. De Cie herhaalde hier haar eerder gegeven reactie dat zij dit ook al had opgemerkt, maar er geen uitzondering kan worden gemaakt voor het Verenigd Koninkrijk (VK), omdat dit niet eerlijk zou zijn tegenover andere 3e landen. De Cie benoemt dat het alleen een probleem is voor de LS's die veel handel drijven met het VK. Wanneer het bemonsteringspercentage voor alle LS's omlaag zou worden bijgesteld, zou dat voor die LS's functioneel zijn, maar in zijn

totaliteit zou dit leiden tot een onwenselijke verlaging van het aantal monsters bij LS's die minder handel drijven met het VK. Het Nederlandse verzoek leidde dus niet tot een herziening van het al bestaande standpunt van de Commissie.

5. Recast Regulation (EC) 1881/2006: Update and discussion on certain aspects of the recast

De recast van Verordening 1881/2006 wordt besproken aan de hand van de beschrijving van verschillende voedselcategorieën binnen deze Verordening en de bijbehorende Annex. Het doel hiervan is om de terminologie tussen Verordeningen en tussen verschillende contaminanten binnen Verordening 1881/2006 consistenter te maken. Verordening 1881/2006 zal op termijn worden vervangen door deze recast. De recast omvat niet de contaminanten die nog onder discussie zijn in de verschillende CWG's, zoals PFAS.

Op basis van de discussie zal de Cie een nieuwe versie van de recast opstellen. Dit punt komt terug op de agenda van de volgende CWG.

6. AOB

Een LS rapporteert over een verhoogde contaminatie van rundvlees met PFAS. Het gaat om runderen die zijn gehouden op een grasveld dichtbij een locatie die is gebruikt als trainingsgebied voor het blussen van branden. Deze runderen waren in het bezit van 20 families en per jaar hebben vijf runderen daar gegraasd. Bij leden van deze families zijn verhoogde PFAS-concentraties in het bloed aangetroffen. In het gras en een aangrenzende sloot waaruit de dieren hebben gedronken zijn verhoogde PFAS-concentraties aangetroffen. Deze vondst heeft geresulteerd in politieke onrust en nu worden ook andere gebieden waar dit soort trainingen zijn gegeven onderzocht.

Den Haag, oktober 202.